

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מו.

עין משפט נר מצוה

א ב מיי פ"ז מהל
שמיטת הלי"א סמ
עשין לו טו"ש י"ד סי
ס' ספי ג:
בא ג מיי שם פ"ח הלי"א
סמ ש טו"ש י"ד
סי לה ספי ג ופג"ה:
ד (מיי) שם הלכה ב ג
טו"ש שם ספי א[
בב ה ר מיי שם הלי"א
טו"ש שם ספי ג:

דכסדרן כשרה היינו במקום שמכות האונות זו לזו דחצרתה מגינה על הנקב ו' אם כן בחנם הוא מחלק בין כסדרן לשלא כסדרן אם היה חילוק אפילו כסדרן ואם היינו מפרשים היינו רצימיהו זהו גידולה שרגילה הסירכה לצד שם בלא נקב הוא ניחא אבל ר"ח פירש רצימיהו הו' כמו מרצעימיהו כלומר היינו דרך רציעתו והיה נראה לפרש דרגילה הסירכה לצד בכל מקום צריכה בלא נקב מתוך שהיא שאצבת כל מיני משקה והא דטרפה שלא כסדרן היינו משום שסופה להתפרק וחשיב נקובה כיון שסופה לנקב אבל קשה מהא דאמר לקמן (דף מה.) גבי ריאה הסמוכה לדופן דרב נחמיה צריה דרב יוסף דיקא לה בפשוטי ומאי דיקה שייך דלא לעולם לא תצנצץ כיון דהסירכה עולה בלא נקב ומיניה בלאו הכי קשה דכי אמרינן נמי דמחמת נקב היא צאה איך היה יודע ע"י שלא תצנצץ שהסירכה זו מחמת דופן כי נמי יניקה הריאה לא תצנצץ שהקרוס סותם את הנקב וטרפה היא דסופו ליפסק כשאינה סרוכה צמיצר החוה צנוקס צמיצה דלוינו כלקמן אלא שאני התם דחומרם בעלמא הוא דעצד דמן הדין יש לתלות צדופן

כרטי בועי דסמיכי אהדי. קים ליה לרבא דלינן סמוכות אלא מחמת נקב שהיה צריכה והעלה הנקב את הזעות הללו כצדיו: **הוא ומתחיל כרטי.** ואם אחת היא ונראה כמין סדק צלמטעיה ודומה לז': **בועינן לה.** צלמט מלדיה: **סלם ממינא.** דבהמה והיא לימין הטבח כשאיח תלויה ברגליה ובני מעיה כלפי הטבח: **יסי.** כצירה ליה לרבא דכנטול דמי. ולית הלכתא כותיה כדאמרינן בסמוך ורמיזי שהסירכה מורי רבינו יעקב אצל חסירי וחליף הלכה כמותו דליכא מאן דפליג: **אמר ליה.** רב אחא לטבח כשאיח מן הצית: **מאי אמר לך.** מרימר: **אמר ליה.** רב אחא לטבח: **הדר עיילא קמיה.** דלמא לא עיין בה שפיר. כצירה ליה לרבא אחא הא דרבא: **וה"מ.** דיתרת כשרה דקיימא דרבא דלוינו: **אבל ציני ציני.** כגון מלמטה לערוגה כעוניותא דוורדא (א) ושהיה בין שתי הערוגות מלמטה או שיש אחת צלמטע האומא על גבה שלא כסדר חיתוכא דלוינו טרפה: **א"ל דברייתא.** רועות דאפלו. ואמרי לה דברייתא צריאות ושמות: **עינוינא.** כמו אינוינא אונה קטנה. דוורדא על

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל בני ורי דוורדא או שהיא: (ב) תוס' ד"ה (בדק) (הקוסם) היינו וכו' ורי לא סבין מאי כילי ורי ואת אי נמק:

מוסף רש"י

הני תרתי בועי דסמיכי להדדי. אם ש שט בעות צריכה ואין חוט הריאה מספק צניהון טרפה, דאמרינן מחמת נקב שהיה צינין נדקין יחד ועלה ציניה קרוס וק"ל קרוס עטלה מחמת מכה אינו קרוס וטרפה, כי עמד לין זה הקרוס יעמוד הנקב ומתוך מיל הפרדט עמי קמ. ה' אבני אית לה לריאה. לנד ממרי האומות הגדולות (שם עמי קמא.) או חליף. היינו חסרה ממקום שהיא ראויה להיות שרי (עליו גמ.) חיוו בריווא. הרעות כפאר וצערין (עליו גמ.)

שיטה מקובצת

א[כל הני חיוו בריווא ואמרי לה כל הני עידי בריווא הכי אית להו: ב[כענינותא דוורדא או בן שתי: ג[בריווא רעות באפר ואמרי לה ברייתא בריווא ושמינות: ד[דוורדא על שם שהיא קלישתא ואדומה: ה[ובחשבות הגאונים הבבליים: ו[ואותן הראיות להיות חסרו והוא לה: ז[מגינה על הנקב ניחא אבל איכ' בהמס: ח[מרמי טרפה ומבצע הוא טרף: ט[אי לא סבין מאי טרפה כו' כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סרוכות וסוככות אצל צלעות או כשר: י[למה צריך נפחיה כיון אלא מתפרק: יא[אי לא דאמרי וכו'. יב[נ"א אבל אם אמרי דאין סרכה אלא מחמת נקב אחי שפיר הא דקובינן בנפחה וכו': יג[והריד משה דפונטייהו הנוכר בערוך: יד[אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא לאוני: יו[דברי קבלה וכן פסק רבינו תנאל וכתב דאי מהדה לה להרנא שרחה הסי': יז[דחרא גופה לא אכרינן אלא: יח[ולא הוה סבר רב איש למטרפה דהא כולהו הכי אית להו אלא ודאי אפי' על השניה קאמר לכשרה:

רבינו גרשום

כבועא ולא אמרינן נקבין בועא אחריתי אם דמו הנקבים להדדי דאמרינן לאחור שחיטה ניקבה והוא כשרה אבל אולינ' לחומרם ואמרינן קרוס שחיטה הוא: הני תרתי בועי דריאה דסמיכי להדדי כו' דאמרינן כיון דסמיכי להדדי [חיישין] שמה [שן] נקב ביתים ולאו אחי מידי לטותמי הנקב: ואי לא תרתי אינון וטרפה כלומר דאמרינן נקב ביתיים: כל הני חיוו בריווא הכי אית להו ואיכא דאמר כל הני עידי בריווא הכי אית להו:

ואמר רבא והני תרתי בועי דסמיכי להדדי לית להו בדיוקווא יחדא ומתחילא כתרתי בייתין (א) סילוא ובועינן לה אי שפכן להדדי חדא היא וכשרה ואי לא תרתי ניגהו וטרפה ואמר רבא י'ה' אוני אית לה לריאה אפה כלפי גברא תלתא מימינא ותרתי משמאלא י'חסיר או יתיר או חליף טרפה ההוא יתרתא דאתאי לקמיה דמרימר הוה יתיב רב אחא אבבא א"ל מאי אמר לך א"ל אכשרה ניהלה א"ל הדר עיילא קמיה א"ל זיל אימא ליה למאן דיתיב אבבא לית הלכתא כוותיה דרבא ביתרת והני מילי דקיימא ברדא דאוני אבל ביני ביני טרפה ההוא ביני ביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר רב אשי למיטרפה א"ל רב הונא מר בר אוביא יבל הני (ב) חיוו בריווא (ג) הכי אית להו וקרו לה טבחי עינוינא דוורדא והני מילי מגואי אבל

דאיכא ריעותא והוא היה צודק להחמיר דאי מתרמי י' הריא מצנצצא הוה ערף ומיחו קשה דקאמר מר וטורא הא דרב נחמיה דצדיק לה בפשוטי אדרבא מתנין לה אמרי אוני דסריכי שלא כסדרן והיה צדיקה היא ליה להכשיר אי לא מצנצצא והלא וכלא לעולם לא תצנצץ ומיחו היינו לה דפריך עליה בשלמה השתא תלינן דזופן אצל ההם אי האי אינקב טרפה והי האי אינקב טרפה ופישי שם צוקונטרס בשלמה הכא צדיק לה דאי לא מצנצצא לא אמרינן דניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למתליה צדופן תלינן צדופן וכשרה אלא הכא גבי תרתי אוני מכדי סירכה זו מחמת מכה היתה והי מיייהו דלינקוב טרפה והא דלא מפקא זיקא קרוס עלה בה וסתמה ומיחו לפירושו שפירש קרוס עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר הי האי אינקבי אלא אי האי מוקי מיינקיב ושמה אינקיב הוי כמו מיינקיב ויש ליישב

דקרוס היינו כשאינו סרוך בשום מקום אצל כשאיח סרוכה צנוקס שאינה עומדת להתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרוס הולך וחוק ומיחו הא דפריך רב צו יוסף לרבינא גבי ריאה שניקבה ודופן סותמתה י' אי לא סבין אלא רב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופריך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרבא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רבינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסירכה מחמת נקב היא צאה שמצריכינן נפחיה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות צלעות או צבצר שבין הצלעות והשתא אם הסרוכות צאות בלא נקב ח"כ כסדרן למה צריך נפחיה כיון דלא י' מתפרק וכן צריכה הסרוכה לדופן במקום צרימת דלוינו (א) אם לאו דאמר דלינן סירכה אלא מחמת נקב וואו אחי שפיר דצדיקין לה נפחיה שמה עיין לא נעשה דאמר אלא פירש דאמר שפיר צרי' יקר והימיה לי לאכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי וי"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכל אונה סרוכה צלמטע באומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרבא לא הכשיר אלא צמרי אוני ואומא אינן שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שבעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה וצאוני המיר רבא כמו שמפרש צוקונטרס שעומדת צמיצר החוה כלקמן ואינה מתפרקת אצל צלמטע דהיינו ריאה לא המיר ועל הממיר להציא ריאה וכן בה"ג וצתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיי"א י' וזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומו של רבינו שלמה שפסט היתר וכל רבותיו אוסרין חוץ מרבו (של) הזקן ולאו ממקום שפסט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרבינו גרשום ורבינו נתשון גאון ר"ח ורבינו שמואל ור"י בן רבינו יהודה כולם מתירים וצתוספות רבינו יהודה מלאמי להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמלא שלא כסדרן צמטאל ורבא אמר סתם בין צימין בין צמטאל והא דלא אמר שבעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אינן דרכו להיות חסיר וחליף אלא י' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רבא אוני לשמעינן דאפילו צאוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש צוקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דלונא צלמטע באומא אפילו שלא כסדרן כשרה: **א"ל שפכי אהדדי** חדא היא וכשרה. כמז בעל הלכות גדולות דבעות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ומימה דמה ענין זה אלא זה ואי חשיב ליה יתר צוקו ריאה הכי נמי צלמטע ואין לאסור מפני שנראה כמתי צועות דהא מכשרינן היכא דשפכי אהדדי ושמה הטעם דכשעומד צוקו סופו ליפסק ולניקב וטוב לזהר שכל דצריהם דצרי קבלה וכן פסק רבינו י' גרשום וכתב דאי מהדר לה אדרבא צישרא כשרה: **א"ל שרפה.** כמז בעל הלכות טרפות של רבינו גרשום דאפילו לא הפסק דאפיהם כחוט השערה טרפה משמע דאי כשי צישרא אהדדי כשי שרפה וכתב רבינו יהודה דוקא בעות שיש בהן מוגלא אבל נמחים קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רבינו שמואל: **ב"ל** הני עידי בריווא הכי אית אהו. והא דאמר דביני ביני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוינא דוורדא פירש צוקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחא גופה לא י' אכשר אלא משום דכל הני עידי בריווא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת אפרים אומר דכל אחת לא היה אומר כל הני עידי בריווא הכי אית להו וי' ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עידי בריווא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ריאה מזהמות שלנו דשמה חלוקות משלהם כדלשכתן צפרק הלוקח בהמה (בסרוט דף יט:) דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן וצתמות שלנו יולדות לפעמים צנה שניה י' אם לא שנאמר דכשילדת צנה שניה תשח כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מקאמר וקרו לה טבחי עינוינא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מקטבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוינא מנטרפת להשלים: